

Екстремни индекси в метеорологията. Видове и приложимост

Венета Иванова

Национален институт по метеорология и хидрология, Българска академия на науките, филиал Варна Местност “Свети Никола” 10, 9010 Варна

Abstract. Екстремните събития варират от място в място. Дефинициите и математическите формули, с които те се описват са известни като “екстремни индекси” и имат за цел да свържат явлението с неговото очаквано разпределение така, че то да принадлежи на “опашката” на разпределението и да се проявява в не повече от 5% от случаите.

При изследване промените в климата, за оценка на голяма част от моделите се използват климатични индекси. Международни програми и проекти като CLIVAR, ECA&D project, STARDEX и други, са създали набор от индекси, които масово се използват в целия свят. От своя страна самите индекси са групирани в различни категории и в тази връзка вече съществуват такива, които описват облачност, суша, студ, топлина, влага, налягане, сняг, дъжд, температура, вятър, слънчево греене. В синоптиката, индексите, които се използват при определяне особеностите на атмосферната циркулация, в голямата си част представляват съотношения между стойностите на наляганята в централните части на големите барични образувания (NAO, AO и др.). Метеорологични индекси за изучаване на опасни явления като гръмотевични бури например, определят стабилността на атмосферата чрез изучаване на температурата, скоростта и посоката на вятъра, и точката на оросяване на нива 500, 700, 850 hPa.

Целта на настоящата работа е да бъдат представени и дискутирани, за още по-голяма популярност, едни от най-известните и използвани в метеорологията екстремни индекси, с помощта на които в България се прогнозира опасни явления и се изучават измененията в климата.